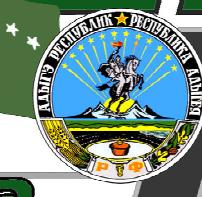

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильесым
гъэтхалэм
къыщегъэжъаъу къыдэкы

№ 165 (21178)

2016-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЪЙИ
ШЫШХЪЭИУМ и 31-рэ

къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмыйк къэбэрхэр
тисайт ижъүзгөтзтых
WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

«Къэлэе гъаджэм имэхъанэ къэштыгъэн фae»

ИльесыкIэ еджэгъумкIэ анахь мэхъанэ зиIэ
пишьрылхэм якъэгъэнэфэн фэгъэхы-
гъагь гъэсэныгъэм иофишIэхэм язэIукIэу
тыгъуасэ АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм изэхсыпIэ унэ щыкIуагъэр.

шыипкъэхэу зэрэштихэмкэ
залым чIесхэм къыздырагъэ-
штэн къысшлошы. А лъеныхъо
шъхъаIехэр къызагъэнэфагъэ-
хэм мазэ тешлаяъу, шышхъэ-
Iум и 24-м УФ-м и Прави-
тельствэ и Тхъаматэ Советын
и Президиум гъэсэныгъэм иль-
еныхъо шъхъаIехэр къышигъи-
гъещигъэх.

Апэрэ лъеныхъо — къэлэ-
еджакIохэм непэрэ мафхэм
адиштэрэ амалхэр яIехэ шы-
гъэнхир, еджапIэхэм егъэдже-
ныкIэ анахь шепхъэ лъагэ-
хэм адиштэрэ лабораториехэр
яIенхэр. ХимиемкIэ, биологи-
емкIэ ыкы нэмыйк дисципли-
нэхэмкIэ лабораторнэ базэ дэ-
гъүхэр еджапIэ пэпчь фэгъэ-
псыгъэнхэ зэрэфаери къыуагъ.

Аш фэдэу УФ-м и Прави-
тельствэ и Тхъаматэ еджапIэхэм
яшын ыкы ягъэцкIэ-
жын мэхъанэ ритэу къихи-
гъещигъ. Джы еджапIэу ашы-
хэрэр классыкIохэм, лабора-
ториякIохэм атегъэпсыкIыгъэ-
хэу, щынэгъончъэхэу щытын-
хэ фae. «АпэрэмкIэ а зэ-
пстэури зэшохыгъэ хүн шу-
уя?» оло. Ау мары мы иль-
есым ыкIэм аш фэдэ еджапIэ-
пэм ишын щаухыт Тэхъутэ-
мыкье районымкIэ къуаджэу
Пэткэу (Новая Адыгея). Аш
ишын сомэ миллион 449-рэ
пэлхъашт, ар къэлэеджэхэри
990-м тэгъэпсыхъягъэ щыт.

ЕджапIэр зыфэдэ къэмь-
хуугъэ проектын тетэу, фе-

деральнэ программэу «Непэ-
рэ мафэм диштэрэ Урысые
еджапI» зыфилорэм хэтэу ашы,
зэкIэ ишыкIэгъэ инфраструк-
турэр хэхэ. Мыр щысэтехыпIэ
еджапIэ хъущт, ау аш имы-
зэкъонеу тэгүгъэ.

Мы мафхэм къоджэ еджапIэхэм яспортзалхэр етIупшы-
гъэу агъэцкIэхых. Мы аужы-
ре ильеситIум спорта 22-
рэ зэтырагъэпсыхъяжыгъ. ЕджэпIэ 65-мэ спорт Iэмэ-
псымехэр, псэуальхэр афа-
щэфыгъэх, еджэпIи 4-мэ спорт
площадкэхэм арабзэнэу мате-
риалхэр афатлупшыгъэх.

ЕджапIэхэм явтобусхэм
япчыагъэ къыхэхьо. Мы иль-
есым автобуси 7 къытфащэ-
фыт, ау етIани 11 тишкилагъ.

Гъэсэныгъэм ылъэныхъо кIэ-
пишьэрыль шхъаIехэм ашыщэу
АР-м и Лышхъэ къыхигъе-
шыгъ гурьт профессиональнэ
гъэсэныгъэм иофишIохэри. А
системею иоф щызышIээрэ
къэлэе гъаджэм якъэгъэхы-
зырын къышигъуцгъ. Ашшэрэ
еджапIэхэм яофишIохэри па-
щэм къыхигъэшыгъэх. Иофы-
гъо постэоу къыгъэнэфагъэхэм-
кIэ егъэжэпIэ дэгъухэр зэ-

рэшыIэхэр ТхъакIущынэ Ас-
льян къыуагъ.

Къэлэе гъаджэм имэхъанэ къэ-
штыгъэн зэрэфаер, аш иофи-
шэн обществэм уасэ щыфа-
шшэу зэрэштын фaeр къыхи-
гъещигъ, илэжъапIэ ыгъэрэ-
зэу, аш Iахьтедзэу къыраты-
ре ахьщэр гъэнэфагъэу щы-
тын фaeу ылъытагъ.

ЕджапIэхэм яофишIохэм
язэшохын Лышхъэ ин-
пльэгъу зэрityр къыуагъ.

АР-м и Лышхъэ игуалэу
ильесыкIэ еджэгъумкIэ къэлэ-
е гъаджэм къафэгушIуагъ.
ИофишIэн гушуагъо хагъуатэу,
псаунгыгъ яэу, гумэкIым щи-
ухъэхэу шу альгъурэ сэнэ-
хьатын бэрэ рылжээнхэу къа-
фэлъуагъ.

Аш ыуух гъэсэныгъэм ылъ-
эныхъо кIэ анахь мэхъанэ зиIэ
пишьрылхэм афэгъэхыгъэу
игохъотыгъэу доклад къышыгъ
АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэнэ-
гъэрэкIэ иминистрэу Хуажъ
Аминэт. ЕтIанэ докладын фэ-
гъэхыгъэу зэлжээхээрэ
къэгүштэгъэх.

Ар зэрэлжээхээрэ
тигъээзт къыхиутишт.

СИХЬУ Гошнагу.

Аш иофишIэн хэлэжъагь ыкы
къышигъуцгъ АР-м и Лышхъэ
ТхъакIущынэ Аслъян. — Ахэр цыфхэм япс-
укIэ амалхэр нахыншу шы-
гъэнхэм фэгъэхыгъэх. А лъеныхъо
аххэхъэх псаунгыгъэм
иккэхуумэн ыкы гъэсэныгъэм
хэхъонигъэ ягъэшыгъэнхир, зэ-
кIэмхир ахэр Iэрыфэгъухэр,
анэсийнхэ альэкэу гъэпсыгъэн-
хэр, ипотекэм ыкы бэджэнд
псэупIэм нахь зягъэушом-
блгъүхъэнхир, псэупIэ-коммунал-
нэ хъызметыр, тывъэзүүцухъэ-
эр чыопсыр ыкы непэрэ ма-
фхэм диштэрэ гъогу щынэгъон-
чъэх ыкы гъогу зэтэгъэпсы-
хъагъэх ышын.

А проектхэр зэкIэри иго

Сурэхэр А. Гусевым түрихлыгъэх.

Розэ ригъэджагъэхэм арэгушхо

Теуцожь районым икІэлэегъаджэхэм ильэсыкІэ еджэгъум фэгъэхыгъэ шышъхъэу конференции бэмышІэу ялагъ. Ильэсыбэрэ егъэджэн-пүнүгъэм хъалэлэу фэлэжъагъэху, зызыгъэсэфынэу тысыжырэ купышо ащ щагъэкІотжыгъ. Ахэр сценэм къыдашаехээ, гушыИэ фабэхэр афауагъях, щытху тхыльхэр, шуухафтыхэр аратыгъех.

Ахэм ахетыгъ Джэджехъэблэ рэ а сэнэхъатым юф ришигъ. Гурит еджапІэм урысыбзэмрэ пчъагъэм иштихъу аригъалозэ Розэ 1944-рэ ильэсийм Пэнэ-литературэмрэкІэ ильэсипши юхыкуае къышыхъуг. Гурит еджапІэр къызеухым, Тэххүтэ-щезыгъеджагъеу Тэуехъаблэ юкъоавтохозяйствэм секре-цишыпсэурэ Шъэоцыкыу Розэ (ПэнэжъыкъуаекІэ Чундышикмэялху). Тэ Розэ зытшІэрэ бэ-шагъэ, ишхъэгъусэштыгъеу Шъэоцыкыу Арамбайрэ (Ала-хъэм джэнэтыр къырет) сэрыре гурит еджапІэм тышызэдеджагъ. Нэужум ащ Мые-куалэ кілэегъеджэ инсти-туир къызиуихи, ильэсыбэ-

— Зэпстэумки юф зэрэс-шагъэр ильэс 52-рэ, — elo

Розэ. — Ащ щыщэу егъэджэн-пүнүгъэм сизэрэфлэжъагъэр ильэс 50. Джащ фэдизим урысыбзэмрэ литературэмрэ язгъэ-шагъэр. Аужыре ильэс 30-м адыгэ хабзэр еджапІехэм аща-рагъэхэу къызырахъэжъэхым, тидиректорштыгъеу Хъут Теуцожь аши сифигъэзгъагъ.

Корр.: Тызэрэшыгъу-зэмкІэ, Роз, ебгъэджагъэхэм уашыгъупшэрэ...

Ш. Р.: Рэмэзан, сигу къэ-бъэбъырсырыгъ. Ахэр сэри сцыгъупшэхуу къыххекІырэп. Сиклалэхэм афэдэх. Сальэппээ, якъэбар зэсэгъашэ, ягушуа-гъо — сигушуагъу, ягукъао — сигухэкл. Мары ольгыу 2013-рэ ильэсийм я 10-рэ классыр къызээгъэху чэстлупшыгъэхэр къыкІэтихъажи. Щытхуу тхыльэуу къысфагъэшьошагъэр сэгъашошь сыйгъ.

Корр.: Ильэс 50-рэ кілэ-лэегъаджэу юф пшигъэ. Ащ фэдизим класс тхыапша чэптилупшыгъэр?

Ахэм ашыщэу хэта нахъ къыпшэблагъэр?

Ш. Р.: Упчиэ кын къэ-бъэуучулагъэр. Ным ильфыгъэхэр изэфэдэх, сэргли джащ фэд. Я 5-рэ классыр штэмэ, ильэси 7-рэ ащ пэшэнгыгъэ дызесхъээ блэгъогою клаалэхэр чэстлупшыгъэх. Арышь, ахэм зэкэми сальэппээ, сибу афэ-зуы, яххэхоньгъэхэм сагъэ-гушко.

Корр.: Арэу щытми...

Ш. Р.: Къаигъэ пшигъэшь,

къэсон. Анахь сцымыгъупшэхэрэп апэрэ чэгъэкыгъоу 1979-рэ ильэсийм сиагъэр ары. Я 5-рэ классым исхэу къызысат-хэм суртэу зытрядгъэхыгъагъэр мары. Гурит еджапІэр къызаухым ттырахъагъэри ащ голъ. Сэгашлохшъ, сыйгых, бэрэ сяпллы, сагъэрэхьат. Ильэситф тешэ къэс тъээлокл. 2014-рэ ильэсийм гурит еджапІэр къызаухыгъэр ильэс 35-рэ зэрэхъуяа фэгъэхыгъэ пчыхъэзэхахъе тиагъ. Джыс ильэс 40 зэрэхъуяа епхыгъэ мэфэкл зэлукл Алахъэм ыломэ 2019-рэ ильэсийм тшишт.

Корр.: Нэбгырэ тхыапша а классым исыгъэр? Зэ-кіэри къэошІэжъха?

Ш. Р.: Къэсмыншэжъхуу на сиклалэхэр. Мары мыр шьо шууклалэу Нэхэе Хъазрэт, «тфы» заклээхэр чэдэгэштэгъ. Мыр Хъамыч ылхуу Роз, тичилэ нысэх хууцгъэ. Мыр Мыгу Махьмуд, Раешхом иклал. Мыдрэхэр шу спъэгъуштыгъэх кэлэеджаклоху Хъутыжъ Хъазрэилэр Нэхэе Аслынэрэ. Мыр Дэрбэ Аскэр дэхэццыклоу уигъунэгъур ары. Аш нахь дахэ тиагъэл. Хъашхуанэкъо Ильчи непи хууцгъэ. Шышъхъэ Юре кілэ дэгүү дэд, Мыеекъуалэ щэлсэу. Мыхэр садэхэ къэлх, сизыт зэрагъашэ, сагъэулытэу къыс-фэгумэкъых, къысфэулэх.

Шъэоцыкыу Розэ иофшаклэ щытхуушко пыль. Адыгэ Республиком гъэсэнгъэмрэ шіэнэгъэмрэкІэ и Министерствэ, Теуцожь районым иадминистра-цие, ащ гъэсэнгъэмрэкІэ игъэ-юрышлалэ япащэхэм ильэс зэфэшхъафхэм щытхуу тхыльэуу къысфагъэшьошагъэр бэдэд. Адыгэ Республиком и Парламент и щытхуу тхыльти къыр-тагъ.

Унэгъо дахи Розэ ышагъ. Ильфыгъэхуу Эльмирээр Асхадэрэ нымрэ тымрэ ягъогу рукохээз апэ кілэегъеджэ институтыр къаухыгъ, нэужум ятлонэрэ апшъэрэ гъэсэнгъээ зэрагъэгъотыгъ. Эльмирэ унагъо ихагъ, Къуихжмэ яныс, пшашээ ил. Асхадэрэ полицием имайор, Мыеекъопэ районым полицием и участковэ инспекторэу юф щешэ, зы шао еплу.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Организациехэм ялъыклохэм агуулагъ

Хыкуум приставхэм я Федеральна къулыкуу АР-мкІэ и Гъэорышлалэ иша-хэмрэ лъэпкъ общественнэ организаци-хэм ялъыклохэмрэ мы мафэхэм зэлуклэгъ. зэдьриягъ.

Хыкуум унашьоу ем исынхэмкэ фитынгъэе шытагъэм диштэу Урысы-

гъохэм къарыкыгъэ цыиф-хэм е граждансстве зимы-лэхэм алъэнкыокл къу-цурэ гумэкыгъохэр дэгъэ-зыжыгъэнхэм иофыгъо къээрэгүүгийнхэр тегу-щыагъяа. Иофхъабзэм хэ-лэжъагъ АР-м хэгъэгүү

терствие дэжь миграцием епхыгъэ иофыгъохэмкэ Гъэорышлалэу щызэхэ-щаагъэм ишащэ игуадзээ Шэуджэн Рустлан.

Мы лъэнкыомкэ гу-мэкыгъохэр зэрэшьи-хэр пстэуми къыхагъэшыгъ. Иофхъабзэм къары-

гъохэху УФ-м исынхэм-кэ фитынгъэе е граж-данстве зимы-лэхэр Урысы-ем игъэкыгъыгъэнхэмкэ ишыкІэгъэе документхэр гъэхэзэрыгъэнхэм, охтэ гъэнэфагъэм ахэр хэу-шхъафыгъыгъэ учрежде-нием ащаагынхэм, къэралыгъом игуунапкээ нэ-гъэсигъэнхэм ахьщэшхо зэрэлэхүүрээр хэбзэухьу-

маклохэм, хыкуум приставхэм къаулагъ. Гумэ-кыгъоу, щыклагъэу щылэхэр дэгъэзижыгъэнхэмкэ шэ-гъэн фаехэм къээрэгүү-оин-хэр атегущыагъэх, ащ епхыгъэу унэшьо гъэнэ-фагъэхэр ашыгъэх.

Хыкуум приставхэм я Федеральна къулыкуу и Гъэорышлалэу Адыгэ Республиком щылэм ипресс-къулыкуу.

ЕджапІэхэр ауплъэкIугъэх

Гъэсэнгъэ учреждениехэм машшом закъыщими-штэнным фэш шышъхъэум и 10-м къыщегъэхъ-гъэу и 20-м нэс Къэралыгъ мэшюгъэклэс къулы-къум Адыгэ Республикэм ичыпІэхэм пэшюгы-гъэшь Иофхъабзэу «ЕджапІ-2016» зыфиорэр ашы-зэхищэгъагъ.

Иофхъабзэм къыдыхэлъята-пэхэм машшор къащымыхъу-тэуу лъыпльэн къулыкуум иот-нымкэ шылэм ин-делэу Мыеекъуалэ щылэм ин-спекторхэм къалэм дэт еджеплэ 31-рэ ауплъэкIугъ. Къулыкуушэ-хэм пшьэрэльтэу ялагъэр еджа-

гае еджапІэхэм зэкэми юф-тхъабзэхэр ашызэхашэштыхык ИльэсыкІэ еджэгъур зыра-гъэжъэхыкэ кілэеджаклохэр щынагъом щуухумэгъэнхэм

агээстхэх зэрэмыхъуштим ты-наэ тет. Гушылэ пае, шышъхъ-люм и 23-м ехъулэу уц гуугъэм машшор къыкІенагъэу гъогогу 407-рэ республикэм щагъэун-эфыгъ, мыш ылкы къикІэу цы-фыим имылку стыгъэу е ипса-нгыгъэ зээрар риыхыгъэу хууц-шагъэ зыпари агъэунэфыгъээ.

Мы лъэнкыомкэ уллэкIу-нэу ашыгъэхэм къакІэлъяклоу административнэ протокол 84-рэ зэхагъэуцаагъ, нэбгыре 76-мэ ыкылтээ юнагыгъэ зэвэрээри 8-мэ административнэ пшэ-дэкыжк арагъэхыгъ.

Машшор къызьызэкІенагъэу агъэунэфыгъэхэр Джэдже рай-

оным щылэ лахзэхэль общест-вэу «Дондуковскэ элеваторы», къуаджэу Адэмье дэт мэкью-мэш-фермер хызымэтшлалэр, Кошхэблэ районым ит мэкью-мэш-фермер хызымэтшлалэр «Мэшыкъу» зыфиорэр арых.

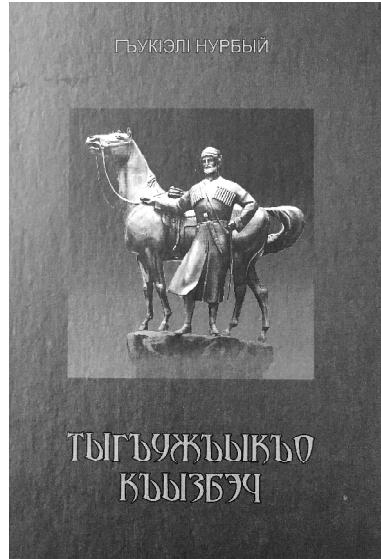
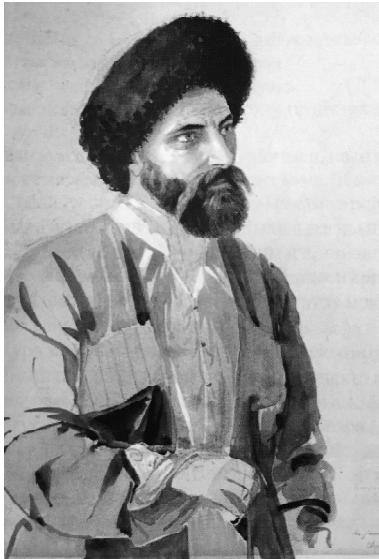
Машшор щынэгъончъэу щы-тынным фэш аш пыль шапхъэхэр зууцхээрэм, УФ-м ихэбзэ-гъэуцугъэ къызэрэдилъйтэу, административнэ ыкылтээ уголовнэ пшьэдэкыжк арагъэхын аль-кыщт.

Мыеекъуалэ имэшюгъэклэс къулыкуу инспекторэу Д. А. ВОРОНИН.

ТХЫЛЪЫКІЭХЭР

Тыгъужъыкъо Къызбэч

Лъэпкъ лъыхъужъэу Тыгъужъыкъо Къызбэч фэгъэхъыгъэ тхыль мы мафэхэм тхаклоу Гъукэлл Нурбый къыдигъэкъыгъ. Фондэу «Клэн» зыфиорэм иахъшэкъ ар къыхаутыгъ.

Поэмэхэр, рассказхэр ыкчи усэхэр зыдэт юфшагъэр Мыеекъуапэ дэт «Полиграф-Югым» къышыдэкъыгъ.

Шынэр зыщыщыр зымышээр зэоли къодьеу щымытэу, зээ зэхэцэнным фэлэзэу, дээпээ ёджэгъэшхохэу пыидээр зезышэрэмэ апеуцу-жышъоу, утынышхо арихэу щытэу авторым геройр къеэльягъо.

Тыгъужъыкъо Къызбэч зэоли къодьеу щымытэу, ар адыгэ-мэ ягушхэлэжыгъэ изехъя-коу, иухумаклоу, адыгэхэм яшэн-зэхэтикъэ, ядунаететыкъэ укууагъэ мыхъуным пае зыпсэ зытыным фэхъазыр цыффеу ар тапашхъэ къыреげэуцо.

Тхыльыр Мыеекъуапэ дэт тхыльыщэ тучанхэм ыкчи адыгэ лъэпкъ пкыгъохэр зыщащэрэ тучанмэ ашыгбготын пльэ-къышт.

(Тикорр.).

«Къэбэртэепщыхэр»

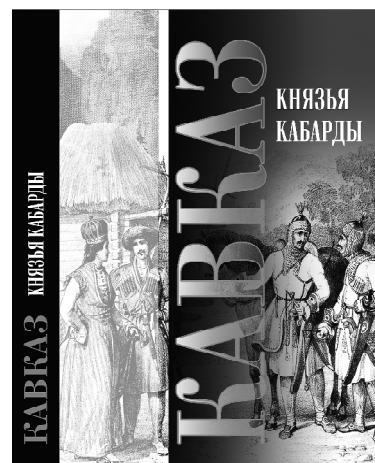
Сыд фэдагъэха къэбэртэепщыхэр? Сыда ящи-къагъэр ыкчи язекло-агъэр, сыдэуштэу цыф къыззрыклохэм афыштыгъэх? Мы упчэхэм яджуапхэр къалэу Налыцк къышыдэкъыгъ тхыльэу, Къэрдэнэ Чэлэмэт ытхыгъэу «Къэбэртэепщыхэр» зыфиорэм къышдэбгъотэштыгъ.

Авторым 1927 — 2003-рэ ильэсхэм къаклоц статья 500 фэдиз къихуутыгъ, тхыль 12 къышыдэкъыгъ. 1997-рэ ильэснэм тарихлэжым иофшагъэу «Къэбэрдэй пиши къудамэхэм я тхыдэ» («Родословная кабардинских княжеских фамилий») зыфиорэр къышдэкъыгъ. 2001-рэ ильэснэм ар урысы-бзэкъэ зэдэзкъыгъэу, «Путь к

России» цэу илэу къытырадзагъ.

Къэбэртэе туаклоэм итарихъ куоу зэригьешэнным пылыгъэ Къэрдэнэ Чэлэмэт я XVI — XIX-рэ лъэшэгъухэм щыэгъэ къэбэртэепщыхэм къарыкъуагъэм зафигъази, ядунаететыкъэ зыфэдагъэр къырилотыгъыгъ.

Тхыльым еджэгъэ критик-

хэм аш осэ ин фашыгъ. «Къэбэртэепщыхэр» Котляровхэу Викторрэ Мариерэ ятхылтэдэлэ къышыдэкъыгъ.

(Тикорр.).

Полициер къышъольэу шъуиштуагъэ къежъугъэкъынэу

Тэхъутэмькъое районымкъэ къуаджэу Бжыхъэ-къоекъым пэблагъэу псыхью Пшызэ бзыльфыгъэх хадэу 2016-рэ ильэснэм шышихъэу и 24-м къыхъотагъэм игъэунэфынкъэ хэгъэгу клоц Иофхэм-къэ къулыкъум Иофхъабзэхэр зэрахъэх.

Итеплъэкъэ бзыльфыгъэм ильэс 30 — 35-рэ фэдиз ыныбжь, сантиметри 160 — 165-рэ фэдиз ильэгагъ, іэсплэц, ышхъац шүцэ, къыхъэ. Иджабгу лъакъо сантиметри

5 фэдиз икъихъагъэу тыр��ътель.

Джанэу щыгыгъэм ыгъуапхэр хъаплышох, сланц чынцэхэр ыльакъо пылыгъэх.

Бзыльфыгъэм фэгъэхъыгъэ къебар горэ зышээрэ пстэуми тялъэу мыш фэдэ телефонхэмкъэ къытфитеонхэу: къалэу Мыеекъуапэкъэ — (8772) 59-64-00; Тэхъутэмькъое районымкъэ — (87771) 9-65-02 е полицием иотделэу 02-м.

МВД-м къэбархэмкъэ ыкчи общественне зэпхынгъэхэмкъэ икъутамэу Адыгэ Республиком щыэр.

Сомэ мини 8 тырихыгъ

Хъункъэн бзэджэшагъэ зезыхъэгъэ хульфыгъэм ыльэнъкъокъэ къышыдэуахыгъэ уголовнэ Иофыр хэбзэхъумаклохэм зэхагыгъ.

Мээз заулэкъэ узекъэлэбэжымэ, республикем икъэлэгупчэ ит тучан горэм Иофшызыдэхэрэ УФ-м хэгъэгүү клоц Иофхэмкъэ и Министерствэ иотделэу Мыеекъуапэ щынэм идежурнэ часть зыкъыгъэзагъ. Ахэм къышэралота-гъэмкъэ, сатыушылэ гупчэм хульфыгъэ эшшуагъэр къычлахъи, тучантесым утынхэр ри-хыгъэх, кассэм дэлтыгъэ сомэ мини 8-р тырихи, зигъэбильтэжыгъ. Полицейскэхэм псын-

къэ Иофэу зэхажэгъэ оперативнэ Иофхъабзэхэм яшуагъэкъэ бзэджашээр къаубытын альэкъыгъ, ышагъэми ар еуцоплэжыгъ. Мыеекъо къэлэх хынкумым унашьоу ышыгъэмкъэ, ар ильэс 2,8-рэ хъапсым чэсэшт.

АР-м хэгъэгу клоц Иофхэмкъэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

Расторгуевыр гъогухэр щынэгъончъэнхэм къифэджагъ

Мыеекъуапэ игупчэ шьхъайэу Ленинным Ѣщэкъ щытым Урысын инароднэ артистэу Николай Расторгуевым концерт къышитыгъ.

Иофхъабзээр къыримыгъа-жъээ, республикем щыпсэухэрэм орэдьиом закынигъа-зээ, ильэсикъэ еджэгъур къызэрблагъэрээр къыхигъи-зывыкъи ягушыкъоным хэлэжээрэ пстэуми щынэгъончъагъэм ишапхъэхэр амыукуонхэу ар къяджагъ. Гъесэнгъэм иучреж-

денихэм яэгъо-блэгъухэм вовдителхэм сакыныгъэ нахь къышыщыхагъэфэнэу артистым ипсалъэ къышцуягъ.

Республикем ицыфхэм ящи-иэнгъэ ыкчи япсауныгъэ фэгумэкъэу къылогъэ гущылхэр Николай Расторгуевым итворчествэ зикласэхэм зэхахынэр ягопагъ.

Ны-тыхэм зафагъэзагъ

Гъогухэм къатехуухъэрэ тхъамыкъагъохэм къэлэц-Цыкъухэм шъобжэу хахырэу нахь макъ щыгъэ-нэм, ахэм ящи-иэнгъончъагъэ гъэптигээнхэм фэ-Юрышээрэ Иофхъабзэхэр Къэралыгъ автоинспек-торхэм зэхашэх.

Джырэблагъэ къэлэцыкъу ыгъыпэхэм, еджапэхэм апэгъунэгъо гэлээшыгъэ шыкъэм тетэу къулыкъур щахыгъ. Полицейскэхэм ны-тыхэм про-филактическэ зэдэгүүшэгъухэр адашыгъэх. Сабыйм ищы-иэнгъэ нахь лъапэ щылэп, ар къышэрэтухъумэштэм зэклэми тыптылын фае. Джаш пае

автомобилхэм хэушхъафы-къыгъэ тысыпэхэр къэлэцы-къухэм афырагъэуонхэу ны-тыхэм автоинспекторхэр къяджагъэх.

Пчэдэжыгъэр зэрэжкын эмыльтыгъэу, шапхъэхэр зэртихэгъэх тхъэп къэрэлхэхэу полицейскэхэм агощыгъэхэр къэлэцыкъухэм гушохээзэ алахыгъэх.

**Блэкъигъэ шэмбэтым
Адыгейим джыри зы мэфэкі
щыкъуагъ — джы бысымыгъэр
адыгэ къуаер ары. «Лэгъо-Накъэ
ифестиваль: адигэ къуаем и Маф» —
джары аш зереджагъэхэр. Тишъольыр
адигэ къуаем и Мафэ яблэнэрэу
щыхагъэунэфыкъигъ, зекъю хъугъэ-
шагъэу ар ятёнэрэу щытыгъ, нэ-
бгырэ минрэ ныкъорэм ехъу
къуришэллагъ.**

АДЫГЭ Республикэм мэкъу-мэшымкэ и Министерствэ, зеклонымкэ ыкчи зыгъэпсэ-фыпэхэмкэ и Комитет, общественнэ организациеу «Туристическая Адыгейя» зыфиорэр тофтьабзэм кэшакло фэхъугъэх.

Псэуплэу Дахъо иэгъо блэгъухэм адэжь, Лэгъо-Накъэрэ Гъозерыплъэрэ якъурэ гъогухэр зыщызэхэкъихэрэм кыпэуль гъэхъунэшкор зэрэпсаоу мы мафэм цыф куалпэу щытыгъ — мэфэкъим хэлажъехэрэм яэмэ-псымэхэр кырахъыллагъэхэу агъеуух, чыопсым идэхагъэ зээзыгъэлэгъу зышигъохэу нахыижъэу къеколлагъэхэр аш үумхыгъэхэу запльяхъэ. Гъэхъунэм утты зыхъукэ, Азы-Тауыкы Унэкжохъ къушхъэтхыхэу пагэу уапашхъэтхэм уяппээкъирэп, тидэки шхонтээримэр кытирихэу, дунаир алэрэгъу шъабэкъэ къэгъэпкъыха-гъэу къыпщэхъу... Ау мы мафэм бэрэ чыопсым уизакъо ухэгупшысыхъэу ухэснэу щытыгъэп — тидэки щыжъотыгъ.

Графскэ гъэхъунэм икъых-икъыхэу республикэм ирайон ыкчи икъэлэ пстэуми къарыкыгъэ лыкълохэр итыгъэх — шъхъаджи шхыныгъо зэмлэужыгъохэр мэфэкъим къырищллагъэх, шыгъаххэм адакло аупщерхыщтхэ гъомылапхъэхэм ахэлтыштхери зыдаигъых. Мы чыпэлэумыкъэу адигэ къуаем, халыжом яшыкъэ щызэбгъешэн пльэкъыщтгъэ — бысымгуашхэр ялэпэлэсэнгъэкэх хякъэхэм адегуашщтгъэх, шыныгъохэм ялэшгүйгэ арагъеуллэкъущтгъэ. Район пстэуми «ящагухэр» гъомылапхъэкъэ ушъэгъягъэх, ау зэкъеми анах шхъацуу мы мафэм щытыгъэхэр адигэ къуаер ары — цынэу, гъэгъуягъэу, гъэгъуягъэу, тхъацуухэхэм адэлъэу.

Пцел матэкъэ къуаер рахьщтгъэ ыкчи ар зэрэзэхблыхъэгъэ суретыр

ТЫГЭМ ПСЭМИ

Лэш!эгъуухэм къапхырыкъыгъэ Хялэмэт

Адигэ къуаер тильэпкъ шхыныгъо анах шхъаэхэм ашыц. Мэтэ къуаекъэ аш еджэштыгъэхэу тхыгъэхэм къахэфэ. Адигэхэм егашэм ар зэрэшьщтгъэх кыпкырыкъихи, чыгуу къызыщху-гъэх ицэгъо нэүжүм ар хъугъэ. Тапэкэ мэлыщэм, пчэнышщэм ахашыкъэ хуущтыгъэми, джы анахъэу агъефедэрэ чэмыщэр ары.

Шхыпхъэ (диетический) гъомылапхъэхэм адигэ къуаер ахалытэ, зэрээхэль шыкъимки псацингъэмкэ 1ээзгъо щыт — витаминхэу А — процент 24-рэ, В2 — 16,7-рэ, В3 — 24-рэ, В6 — проценти 10, В9 — 9,8-рэ, В12 — 20, Н — 8,4-рэ, РР — 28,5-рэ, кальцину — 52-рэ, магниу — 6,3-рэ, натриу — 36,2-рэ, фосфору — 45-рэ, цинкэу — 29,2-рэ, медеу — проценти 6 хэлъых. Щэмрэ къоепсымрэ анэмкыл амыгъефедэр къуаер ашыкъи шхын къабзэу, чыопсым къихэкъигъэу ар щыт.

Урсысем имызакъо Украинаами, Белоруссиими арт хызмэтшэлабэмэ адигэ къуаер къащаши, ау цэу «Адигэ

ары аш къытенэштыгъэр. Джы нахыбэмэ бжээ матэхэр арых агъефедэрэхэр, ау мы мэфэкъим анахъэу къуаер зэрэшьщтгъээр лэш!эгъуухэм ионьгъо мазз и 11-м ще-гъэжъагъэу щыл. Ар къэзытыгъэр интеллектуальнэ унаемкэ, патентхэмкэ ыкчи товарнэ тамыгъэхэмкэ Федеральнэ къулукъур ары. «Адигэ къуаеу» Адигэ Республикэм къышмышыгъэр нэпцэу, хэбзэнчэу алтыгъ.

Адигэ Республикэм къуае къызыщдагъэкырэ хызмэтшэлэпэлэ инэу ыкчи гуртыэу 8 фэдиз ит, шхъэзэкъо предприниматель 20 фэдизмэ ар къашы. Зэк!эмки республикэм ильэс къес къое тонн мини 6-м нахыбэ къышыдагъэкы, аш щыщэу ызынкъо фэдизир адигэ къуай.

Республикэм щылэжъэрэ хызмэтшэлабэмэ ялкълохэр адигэ къуаер имэфэк зэфищагъэх, къышдагъэкырэ пстэуми язырызгъо къагъэлэгъуагъ.

Пэ дагъэмэ, шхъэм щыфэгъуаеп

Тапэкэ зэрэшьщтгъэм фэмыдэжъэу, джы мэкъу-

Фагъадэ, Игуп

мэштим пылтыр нахь ма-
къе зыщыхъугъэ уахътэм
тыхэт. Къуаджехэм ащи-
псэухэрэр юфышэ къа-
лэм eklyh ыкли унэгто
хъязметым пылхъеу,
льяпкъ шхыныгъохэр къэ-
зыщыхъэрэм ар агъэ-
федэн алъэкъышт —
мыш дэжым унагъом-
къе ар мыльку къекуаплэ
мэхъу.

Адыгэкаалэ къикыгъэ
Тхъагъэпсэу Мэлайчэт
куае зырихырэр ильэс
40-м ехъугъ. Къизерио-
тагъэмкъе, чэмитф ил,
быгъу 50 фэдиз ишхъе-
гусэрэ ежыирре алыгъ.
Пхууипл ыплугъ, ахэм
яцыкыгулом къыштублагъ-
тэу чэмхэр ащищтыгъэх,
адыгэ къоеихыни фэ-
къулаих. Джы унагъохэр
ашлагъеху мэпсэух. Ма-
ры мэфэкъими ишшашъе-
хэу Мирэрэ Римэрэ игу-
сэхэу къеклонлагъ, илэп-
иэгъух.

— Унэгто хъязмет зеп-
хъеу, былымхэр пыгъхэ-
мэ, непэрэ мафэм ушы-
иешъущт, — elo Мэлай-
чэт. — Умышхъахымэ —
уйлэшт, угүэ хъумэ, Тхъэр
къыбдэгүлэшт. Сыдигъокли
джары сэ сызэрэшыэр —
куаер исехы, сэшэ, сэ-
шхъитлукъе къэзгахъэрэм
силгъ.

Мэфэкъым къуа щизы-
хъигъэхэм Мэлайчэт ащи-

щыгъ. Адыгэ шхыныгъо зэ-
фэшхъафхэр аши илэнэ
шыгъе тетигъях.

Хадэрэр зыщымыдэхъурэ чыпл

Мэфэкъым къеклонлагъэ
пстэуми мы мафэм зы-
пшъерьль афашибыгъ —
зишхыныгъо къезыхъы-
лэгъэ районхэм азыфагу-
къе адыгэ къуаэмрэ жъэ-
пхъе хъалыжъоу ар зыдэ-
лъымрэ яшынкъе анахь
дэгъур къихахынр арыгъэ.
Аш пае цыфхэм тхъа-
пэхэр афагошыгъях «Сэ-
сымакъ» зыфиорэ гущы-
лэхэр атетхагъехэх. Пстэ-
уми «ящагхэм» алыхан-
хэшь, мы шхыныгъохэр
ащауплэкунхэшь, анахь
дэгъоу алъэрэм икъем-
ланэ амакъе щатынэу
шытгъигъ. Зэкэми а пшъэ-
рлытыр дэгъоу агъэцэ-
клагъ. Нэужум макъехэр
къэзильытэжыгъехэри
хъаклеху мэфэкъым къе-
клонлагъехэм ащищхэр
арых.

Зэфэхъысыжъхэм къы-
ззэрагъэлэгъуагъэмкъе,
пстэуми анахъеу агу ри-
хыгъэхэр Тхъутэмыкье
районын къыгъехъазыры-
гъе къуаэмрэ хъалыжъо-
хэмрэ. Ахэм аперэ шъуа-
шэ зилэ дипломхэр лъэ-
нныкуитлумки ахыгъях.

Мэкъэтиням къызэригъе-
нэфагъэмкъе, ятлонэрэ чы-
плэр къуаэм илэшүгъэкъе
изыхыгъэр Шэуджэн рай-
оныр ары, зихъалыжъокъе
ятлонэрэ чыплэр зуубы-
тыгъэр Адыгэкаал. Джаш
фэдэу Адыгэкаалэ икъуае
ящэнэрэ чыплэр фагъэ-
шьошагъ, Джэджэ райо-
ным ихъалыжъо ящэнэрэ
хъугъэ. Мы зэкэми дип-
ломхэмрэ мэкъу-мэштимкъе
Министрствэм ыгъенэ-
фэгъэ шуухафтынхэмрэ
аратыгъех.

Джэгур зыхэмыт мэфэкъ хъурэп

Ермэлыхъ-къэгъельэ-
гэйонэу шхыныгъохэр, 1-
пэшисэхэр къызэращэ-
лэгъэм lof зэришлээрэм
даклоу республикэм ирай-
онхэм ыкли икъалэхэм
къарыкыгъэ творческе
купхэри щысыгъехэп —
цыфхэр агъэчэфыгъэх,
орэдхэр къалуагъех, къэ-
шьуагъех. Мы едзыгъор
зэзьшагъехэр Лъэпкъ те-
атрэм иофышлэхэу Къэ-
бэхь Анзорэрэ Джимэ За-
ремэрэ. Къыхэзьштынэ
фае, ахэм Илэлэсэнгыгъе
ин ахэлэу мы lofыр зэ-
шуухыгъ, къэшъонимкъе
зэнэкъохъэр къеклонла-
гъехэм азыфагу щызэх-

щагъэх, сэмэркъеу дахэ
хэльэу ахэр рагъекъокы-
гъэх. Тимыльэпкъэгъухэри
агу етыгъеу тикашъохэм-
къе зэрэзэнекъохъэр
джащ фэдэу къихэзгъе-
щы сшойгъу.

Сабыйхэри ашыгъупша-
гъэхэп — ахэм якіэсэ
пшысэхэм къахэхыгъе пер-
сонажхэм агъэджегуягъэх,
агъэчэфыгъэх.

Адыгэ джэгумкъе пстэ-
ури зэфашыгъыгъ.

— Лъэпкъ мэфэкъхэм
яхгэунэфыкын хабээ
зэрэхүгъюм сэ шшхэкъе
осе ин фэсэшы, — elo
Тхъутэмыкье районым
къикыгъе Шьюумыз Ма-
риет. — Мыш фэдэ чы-
плэ дахэхэр зэрэтилэхэр,
культурэ бай зэрэтилэ-
жырэр, мамыр чыплэу
Адыгеир зэрэштыр нэ-
мыхъкъ шьольырхэм къары-
кыхэрэм зэльягъэшлэгъе-
ныр зымыуасэ щылэп. Нэ-
пэ сайгу щизэу зыгъэ-
псэфыгъ, чыопсыми пэ-
благэ зыфэсшыгъ. Мыш
фэдэ мэфэкъхэр тищыкъе-
гъе шыпкъех, зэхажэх
къэс сахэлажэ сшойгъу,
къыкэлъыкорэр зыщы-
лэшт уахътэм сыкэлупчээз
сэкоожы.

Мэфэкъир оклофэ ом
пчагъэрэ зызэблихъуугъ
— тигъэр цакъэуи, ошхы-
цэхэр къыхидзхэуи хъу-
щтыгъэ, ау цыфхэм ар
зэхамышлээрэм фэдагь —
хъурэшлээрэм зылэпица-
гъехэу, зерягуапэр къа-
хэшэу пстэуми ахэлажэ-
штыгъех, заплъхъэштыгъэ.
Мы мафэр гукъекъыж
дахэу пстэуми яэшт.

Мэшлэкъо Сайд.

Сурэтхэр зэхажэхэм къы-
шытхэгъэх.

Хэти дэгьу дэдэу
ешэ къуаджэу
Хъатыгъужы-
къуае щыпсэур
Хъагъур Рэджэб.
Ильэс пчагъэ
хъугъэу ар чыгу-
лжыным пыль
ыкыи сатыушы-
нимкэ анах
хэтэркыи пшхы-
пэу ылытгэрэ
мы лъэпкыыр
ары.

Улажъэмэ... хъырбыдз пшхын!

Рэджэб 1989-рэ ильэсүм къэхъугь. Гурыт еджаплэй ыуж ишлэнгээ зыщыльгъэкота-
тээр АКУ-м иадыгэ лъэпкы факультет. Кіэлакім ищы-
ныгээ чыпшэх спортын ше-
убыты, атлетикэ онтэгумкэ
мастерыцэр Рэджэб студен-
тызэ къидихыгь. Арэу щыт
нахь мышыеми, кіэлэгъеджэ
сэнэхъатыр е ятуу Хялиимэ
фэдэу тренер йошлэнэр арэп
кіэлэ нэутхэм къыхихыгь. Ер-
ицыкыгум къытегъежаагъэу
яунагъокэ агъэфедэштэгъэ
чыгуу лаххэм хахь афишы-
ныш чыгулжыным ишыл-
кэу ыуж иханеу ар студен-
тызэ фежъагь. Зэрэригъяа-
тээри хъырбыдзир ары.

Хъырбыдз къэбгъекыныр
йоф псынкыагъоп, коцыр е хээр,
тыгъэгъазэр е натрыфыр тех-
никэмкэ олжэшьумэ, мы хэ-
тэркыкым лэжэкто лапшээр
ары ищыкыагъэр. Ары нахь мы-
шыеми, къулайныгъэр чаны-
гъэр пхэлхэмэ, федэу къыхэ-
пхыщтыр нахьыб. Анах шъхы-
лэр армэгъэрэ шъхъахынагъэ-
рэ къызхэмийгэфэнхэр, ищы-
кыагъэр эзкэл игъом ешыл-
нэнэр ары, — ело Рэджэб.

Аш фэдэу үүлкэу хъырбы-
дзым икъээвкын къызэрете-
гүшүйэрэр бъяшлэгэонеу щы-
тэп. Мы хэтэркыкым икъэгээ-

кын пстэумкыи зэхэтэу ар
ильэсипш хъугъэ зыптыльыр.
А уахтэм къыкыоц аkyыл
гъянэфагы иколлэккэ хэхыгын
йоф къыфигъотыгь.

Бжыххэм иаужыре ма-
зэу чыгур ошхым зыщигъе-
шъокырэм ужъон фае аш
псыр нахь ыыгынным фэш,

— ело чыгулжэж ныбжыкыэм.

Ау аш ыпекэ ар дэгьюу
зэ-тю уупкытэн фае. Аш ынж
мэзаем къыхафэхэр мэфэ
ошухым затебэгъенныш, куль-
тивация пшыщтыр. Мы йофтхы-
бзэр джыри зэ ешыллэшт

мэлжэгэфгум мазэм ыкхэм
аджэж, ухынынным ыпекэ
сыхват зытлы илэу. Дунаир ошу-
мэ, мэфи 10 — 12-кэ апэрэ
пкэгъур етэгъажэ. Лъапсэ-
хэм уафесакызыз упкынным,

чыгур бгъашъэбэнэм мэхъа-
нэхшо ил. Ятлонэрэ пкэгъур
нахь псынкы. Ари апэрэ пкэгъур
ынж мэфипши нахьыбэ
темыгъекимэ нахьышу. Ящен-
эрэ пкэгъур зыфэгъэпсигъэр

— хъырбыдз лъапсэхэм язэ-
къоутын.

Лэжыгъэр ыугъоижымэ,
Рэджэб «хъырбыдзир етулпшы-
жы», цыфыр фаехэм аш яла-
хы хагуяатэ. Йошлэнхэм кіэ
афэзышыкырэр чыгум иуп-
кытэжынирэ игъэкъебзэнэр.

Аферым, Рэджэб!

Гурытимкэ къапштэмэ, кіечы-

ным бэдзэогъум ыкхэм къа-
шегъэжэгъэу ынтыгъо мазэ
нэс екъудыи. Ильэсито нахьы-
бэ а зы шыфом хъырбыдзир
чыгулжэжим щишээрэп. Хъыр-
быдзшэнэм арэу фэлээзэ
клялэм мыгъэ гектарибгуу хъу-
ре хэтэркыи шыфыр ыгъэфед-
дагь. Ильэс пчагъэгэ къыкыоц
нахь чылэпхэе лъэпкь дэгьюу
къыхихыгъэр «Продюсер» зы-
филорэр ары. Игъом ришыл-
гээ юфхыбзэхэмрэ чылэпхэе
дэгьюмрэ къатыгъэ лэжэв-
гээр маклэп, зы гектарым тонн
40. Анах хъырбыдз инэу мыгъэ
къыклигъээ килограмм
23-рэ къикыгъэ — ари узэ-
рыгушуун бхэхъагь.

Непэрэ мафэу колхозхэр,
совхозхэр зыщымылжхэм
йошлэнхэм чылэм бэктэ нахь
маклэ щыхъугь. Ар хэткы
шыфээр. Ау нэутхагъэмрэ ча-
ныгъэмрэ зыхэл лэжэакохэм
пьогубэр непэ зэрафызэхуу-
гэри къыдыхэплытэн фае.
Хагъур Рэджэб ашкэ щы-
сэтхыхыпэ дэгьюу. Хъатыгъужы-
кыае дэс лэжэкто анах пэ-
рьтхэм ар ашыщ, ичыгу елэ-
жы, иунагуу зыми щигъак-
эрэп. Ашкэ зишүаагъэ къаклэр
хэти икээс хъырбыдзир ары.
Аферым, Рэджэб!

СИХҮУ Султан.

Ильэу фагъэцэкіжыгъ

Кыкы Абрек Заубеч ыкъор Нэшьукыае къыщи-
хъугь. 1956-рэ ильэсүм я 10-рэ классыр Джэдже-
хаблэ къышиухи а ильэс дэдэм дээ къулыкыур
ыхынэу Украинэм ит къалзу Станислав ашагь.

Аш бэрэ щымылагъэу Вен-
грием клоэр частым хэфагь.
1956-рэ ильэсүм бэрсиреу а
хэгъегум щылагъэм хэлжэжэгъэ.
Ар къэзыушхъатырэ тхиль ил.
Къулыкыу ужым Нефтегорскэ
дээт техническэ училищэу чы-
дагъэр къычээзыщихэрэ зы-
щеджэхэрэ 1960-рэ ильэсүм
къулыхыгь. Нефтеразведкэм хэ-
тэу Краснодарскэ краим ичыл-
пээ зээфшыхафхэм ильэсих-
ре юф ашишлагь.

1969-рэ ильэсүм Налышык
дээт университетм мэкъумэ-
щымкэ ифакультет къулыхыгь.
Адыгейим имэкъумэш станции
иотдел научнэ юфышлэу ильэ-
ситу фэдизрэ щытыгь. Аш
ынжым Адыгэ хэку исполко-
мым игъэорышлаплэ исэнх-
хаткэ испециалист шъхыалэу
юф щишлагь.

Заом хэлжэжэгъэхэм афа-
гъэшьшоэрэ медальхэр Кыкы
Абрек къэралыгъом къыри-
тыгъэх, ар юфшлэнэм иве-
теран. Бэдзэогъу мазэм и
21-м Кыкы Абрек дунаим ехы-
жыгь.

Зидунаи зыхъожыгъээ цы-
фым осынетуу къытыжыгъэ-
хэр дгээцэкіжынхэ фаеу ало.
Абрек дунаим тетыфекэ
къин зиэ унагъом, лякъом
нахь юнтышошу зэрафэхуущт
шыкыламалхэм атегушиэрэ-
мэ ашыщыгь. Ежь ренэу юн-
тышыгъэ: «Дунаим сизехыжы-
кылэ, мэфишым хъадагъэр дэ-
шъуухыщт. Шыгыныуухыжыр
унэтэо къоцым щыщхэмкэ зэ-
хэшүүщшт. Дунаим сизехы-
жыгъэр мэфэ тлокитуу ыкы
ильэс зыхъуклэ, сэдакэ ѿ-
шытуущт. Сэдакэ зыщыштуу-
щтим охтэ гъэнэфагъэ илэп.
Шуимыльку щыш лахъ цыф-
хэм алуужуугъакл. Ари псал-
Цыфхэр ятлонэрэу, ящен-
рэу, яплэнэрэу шумыгуунох,

шумыгъэгумэх. Сэ ахърэт
мафэм зыттыжыщтыр дуна-
им ситетыфэ шлоу сшаагъэр
ары».

Абрек иштоигъоныгъэхэр
ипшашхэхэу Светэрэ Юлэ-
рэ, илахылхэм фагъэцэкі-
жыгъ.

Дунаим зехыжыгъээр мэ-
фиш зэхъум, унэгъо къоцым
щыщхэр, гүнэгъухэр къекло-
лагъэх. Мыхьамелэу (сэда-
къэу) фагъэхъазырыгъэр зы-
тет ланэм къэрэтихъафхэх
ыкыи посээ гъомылэ фэхуу-
нэ фэлэуагъэх.

Дунаим цыфыр зехыжы-
гъэр мэфиш зыхъуклэ, унагъо
къин зиэдэж цыф дэмыхъажынэу аш
къикырэп. Къиним тхъаусыхакло-
хэр охтабэ тешлагъами ма-
клох, унагъом фэхъаусыхэх.
Аш къикырэп унагъом ис-
хэр яошлаплэхэм алуухынхэр,
къин зытельм рэх-
хьатыгъэ еттынэр, къиним
ыкыыу иллягъэу тышымызе-
къоутын ары.

Дунаим емыхъжызэ Абрек
мыльку къаритыжыгъэгъэ сэ-
дакэ аттынэу. Ари ишшашхэ-
хэм фагъэцэкіжыгъ. Ихъо-
рэльфхэм, ахэм ясабийхэм,
лахыл-благъэхэм, нэмыхыхэм
сэдакээр анэсигь. Дунаим зе-
хыжыгъээр мэфэ тлокитуу зы-
хъуклэ, ильэс зытешлэкэ, ежь
къызериложыгъэм тетэу сэ-
дакэ зэрэфатыщтим щеч хэ-
льэп. Сэдакъэу фатыгъэм пса-
пэу къыхэкырэп ыпсэ лы-
лэсигынэу, джэнэт лялпэм ичъэ
фызэуихынэу Алахъталэм ты-
фельэу.

КЫКЫ Вячеслав.
Егъэджеэн-пүнүгъэм иве-
теран.
Нэшьукъуай.

Изэрарышхо къэкто

Гъэмафэм иаужырэ мазэ къэгъагъэ хъугъэ уц
шойхэм ашыщ амброзиер. Ар Краснодар краим
ыкыи Адыгейим нахь ашызэлъашлэрэ уцыжхъэм
якуп хэт.

Амброзилем охтэ кіэкым
къыкыоц зеушшомбгуу ыкыи
къэгъэгъэнэу зиублэрэм, иегъэ-
шхо пстэуми аргэгъекы. Ам-
брозилем икъэгъагъэ цыфхэм
ашыщыбэ егъэсимиаджэ. Мэ-
зитуу-мэзищэу уц шоир къы-
зыкырэм къыкыоц аллергие
фызиолхэр ар зыдэшымыл-
чыпшэхм конхэ фаеу мэхъу.
Гухэкл нахь мышыеми, мыш
фэдэу узым ыгъэгумэхкыхэрэ
япчагъагъэ ильэс кээс хэхь.
Амброзиер къэкынэу къызы-
ригъажъэхэр, аллергие зиэ хъу-
ре цыфхэр жыы къабзэ нахь
къызыщащэн алькыышт къу-
шхъэхэм е хы үшюм маклох.

Цыфхэм ямызакьюу, губъо-
хэм къашыкырэм күлтурэхэм
амброзилем зэрар архэхы, ана-

хъэу гъэтхасэхэр, мэкъумэш
лэжыгъэшлэхэр, хъуплэхэр
ащ зэлхекуух. Мы уцыжхъыр
сыд фэдэ чыгум къыщекы
тюмэ тыхэуукъоштэп. Губъоу
лэжыгъэхэр зыщашлэхэрэм
зызэрэшишшомбгүрэм имы-
закьюу, амьлэжырэ чыгухэм,
гъогу гүнэхэм, псыхъохэм
янэпхъеми ар къашыкы. Ам-
брозилем псынкыэу ылтансэ
здээ ыкыи охтэ кіэкым къыкы-
оц ини мэхъу. Лэжыгъэхэм
ацээ ыашыкыагъэр икьюу ал-
кыхъан амьлэжырээ, мы уц
шоир зеушшомбгуу. Амбрози-
ер къызыкырэм губъом лэ-
жыгъэу къирахыщт процент
90-кэ нахь маклэ мэхъу.

Къыхъэгъэшыгъээн фаеу псын-
кыи амброзиер къызэрэхэм

даклоу игъэлодыжын зэрэ-
кыниэр. Аш лъапсэр игъусэу
къызыхъэмийчыкэ, ичылапхэ-
хэр чыгум хэтэхъохыхыкы
къэкторэ ильэсүм фэдэ пчагъ-
эхэр нахьыбэ хъугъэу ар
къэкты.

Амброзилем зимыушшомбгүн-
ным, ичылапхэе чыгум хэ-
митэхъохыхын афэгъэхы-
гъэ юфхыбзэхэр республи-
кэм щызэхашхэх. Зэрарышхо
къэзыхырэ уц шоир пэшүе-
кльэнхэм фэгъэхыгъэ амал
зэфшыхафуу щылэхэр агъэ-
федэх.

Цыфхэм агу къагъэкыжын
фае зыщыпсухэрэ чыпшэм ам-
брозилем псынкыи зэрэчарын фаер.
Лъапсэр къыхаагъанэу ар зы-
раупкыкэ, псынкыи ыкыи фэдэ
пчагъэхэр нахьыбэ хъугъэу
къэкыжыщт. Амброзилем икъэ-
кыи нахь маклэ зышишрэмэ
ашыщ чышхъашшом зэрифэ-
шуашэу удэлжээнэу. Лэ-

жыгъэхэр зэблэхъуухээзэ губ-
гъохэм къашыбгъэххэу, ахэм
игъэкотыгъэу уадэлажьэ зы-
хъуклэ, уц шоир къодынхэм фэ-
хорышилэцт.

Аужырэ шапхъэхэм адиштэ-
рэ химическэ ыкыи биологическэ
амалхэри непэрэ мафэм
ехъулэу тиреспубликэ щагъэ-
федэх. Ахэм яшуагъэхэр амбр-
озилем зиушшомбгүн ылъэки-
рэп, апэрэ ильэсэу къэкынэу
зэрэригъажъэу ар агъэкоды.

СПОРТЫМРЭ ЗЭКЬОШНЫГҮЭМ ИГЬОГУХЭМРЭ

ЯЛТЭ ЛЬЭПКХЭМ ЯЗЭЛУКЛАП!

Къалэу Ялтэ я 21-рэ Дунэе турнир дзюдомкІэ шынхъагъ. Удмуртиер, Донецкэ Народнэ Республиклэр, Адыгейр, нэмийкхэри зэлуклэгъухэм ахэлжэягъэх. Урысыем изаслужени тренерэу Хьот Юныс тиреспубликэ икыгъэ купым пэцэнгъэ дызэрихъагъ.

Яонтэгүгэхэм ялытыгъэу бэнаклохэр алырэгъум щизэнэкьюкхъагъ. Адыгейим икомандэ хэтыгъэхэу Бэгугъэ Русльян, кг 60, Мирослав Кузиним, кг 73-рэ, апэрэ чыпэхэр къыдахыгъэх. Шагудж Артур, кг 50, Тимур Ижаевим, кг 66-рэ, ятлонэрэ чыпэхэр къафагъэшшошагъэх.

Команди 7-мэ язэнэкьюкыу Адыгэ Республиклэр апэрэ чыпэхэр къышихъагъ, Ялтэ иклюбэу «Титаныр» ятлонэрэ, Донецкэ Народнэ Республиклэр ящэнэрэхъугъэх.

Ильэс 15 хъугъэу Ялтэ шыкторэ зэлуклэгъухэм тахэлэх.

Дунэе йофигъохэр зэрэмьрэхъэ, — къауатэ тренерхэу Хьот Юнысрэ Джармэкхохэу Рустэмрэ Азэмэтрэ. — Мэфи 4-м къыклоц спортыменхэм егъэджэнзэлуклэгъухэр зэдьяягъэх. Зыалырэгъум зэдьтетхэу дзюдомкэ зэнэкьюкхъам зафагъэхзырыштыгъ.

Ялтэ ичилгээ дахэхэр тиклэхэм зэрагъэлэгъугъэх, тарихынрэ күлтүрэмрэ афэгъэхыгъэ къэбархэм защагъэгъозагъ. Адыгэ Республиклэр икъэралыгъо биракъ зэнэкьюкыу щагъэбайтагъ, нэпэепль сурэтхэр атрыхыгъэх.

Дунэе йофигъохэр зэрэмьрэхъэ, — къауатэ тренерхэу Хьот Юнысрэ Джармэкхохэу Рустэмрэ Азэмэтрэ. — Мэфи 4-м къыклоц спортыменхэм егъэджэнзэлуклэгъухэр зэдьяягъэх. Зыалырэгъум зэдьтетхэу дзюдомкэ зэнэкьюкхъам зафагъэхзырыштыгъ.

хъатхэм къахэклэу Тыркуем, Израиль, Венгрием, США-м, нэмийкхэм яспортыменхэр зэлуклэгъухэм ахэлжэягъэхэп. Зэхэшаклохэм къызэралыгъэмкіэ, къэклоц илээсүм Дунэе турнирыр нахь гъашгэгъон хъущт. Адыгэ Республиклэр икъщ бэнэкло 20 зэнэкьюкыу хэлэжжэнэу рагъблэгъагъ. Тикомандэ апэрэ чыпэхэр къызэрэдихыгъэм имызакъо, адыгэ биракъым изхэвхэ, — тиспортыменхэм язеклиякльхэр бысымхэм агу рихыгъэх.

Гьогу техланхэм фэшлэгээтийн къафэхуулагъэхэу Роман Руссо, Бэгтушъэ Муратэ, Жэнэлэ Рэмзэнэ, Лафышъэ Русльян, Лынэлэ Ибрахимэ спортыменхэр афэрэзэх, гъэзэтымки «Тхашуулгээлэгэсэу» араложы.

Суртэйм ихэр: Адыгейим икомандэу зэлуклэгъум хэлэжэагъэр.

кіэ, тиспортыменхэм язеклиякльхэр бысымхэм агу рихыгъэх.

Гьогу техланхэм фэшлэгээтийн къафэхуулагъэхэу Роман Руссо, Бэгтушъэ Муратэ, Жэнэлэ Рэмзэнэ, Лафышъэ Русльян, Лынэлэ Ибрахимэ спортыменхэр афэрэзэх, гъэзэтымки «Тхашуулгээлэгэсэу» араложы.

Суртэйм ихэр: Адыгейим икомандэу зэлуклэгъум хэлэжэагъэр.

КУШХЬЭФЭЧЬЭ СПОРТЫР

Кубокыр республикэм фегъэхы

Урысые Федерацием и Кубок къыдэхыгъэнэй фэгъэхыгъэ зэнэкьюкыу кушхьэфэчье спортымкіэ Воронеж щизэхшагъ. Километри 100 хъурэ гъогур бзыльфыгъэхэм къаклугъ. Купым хэтхэу Янэлээсэнгъэ къагъэлэгъуагъ.

Елизавета Ошуркова.

хэм зафегъэхьазыры. Пшъашъэр Украинаэм къыщихъуагъ, Адыгейим щыпсэузэ бэмышшэу Урысыем игражданствэ къыратыгъ. Елизаветэ тиреспубликэ ыгугу рехы, игъэхъягъэхэм ахигъэхъон имурад.

Медалыр — джэрэз

Хэгъэгүм кушхьэфэчье спортымкіэ изэнэкьюкыу Воронеж щыкльягъ. Нэбгырэ пэпчэ теклонгыэр къызэрэдихыштэм зэлуклэгъур фэгъэхыгъагъ. Километрэ 15 спортыменхэм къаклугъ.

Мыекуапэ щыщ пшъашъэр Светлана Васильевам ящэнэрэ чыпэхэр къыхыгъ. Джэрэ медалыр къызэрэфагъэшшошагъэм фэшлэгээтийн къафэхуулагъэхэу Роман Руссо, Бэгтушъэ Муратэ, Жэнэлэ Рэмзэнэ, Лафышъэ Русльян, Лынэлэ Ибрахимэ спортыменхэр афэрэзэх, гъэзэтымки «Тхашуулгээлэгэсэу» араложы.

Спортыменхэм медальхэр, шүхъафтынхэр къаратыжыхэ зэхъум, Александр Куликовскэмрэ Стлашъу Мамырэ зы лъэгаплэм зэдьтетуулагъэх, зэхэцаклохэр тиспортыменхэм къафэгушулагъэх. Адыгэ Республиклэр щагъэсэгъэ калэхэр спортышном цэрги.

Чыэ спортымкіэ Литвам щыкльягъ. Ятлонэрэ едзыгъом хэхъэрэ зэнэкьюкыу Адыгэ Республиклэр ибатырхэм медалитуу къыщихьагъ.

Километри 160-рэ фэдиз хъурэ гъогум хъульфыгъэхэр щизэпэуцуулагъэх. Адыгэ Республиклэр илээлэй Александр Куликовскэмрэ Стлашъу Мамырэ зы лъэгаплэм зэдьтетуулагъэх, зэхэцаклохэр тиспортыменхэм къафэгушулагъэх. Адыгэ Республиклэр щагъэсэгъэ калэхэр спортышном цэрги.

Гъогуанэм теклонгыэр къыщидихыгъ. Нарт шаау Стлашъу Мамыр чемпионым ылж къызэрэринаагъэр бэл, ашт ятлонэрэ чыпэхэр къыхыгъ.

Спортыменхэм медальхэр, шүхъафтынхэр къаратыжыхэ зэхъум, Александр Куликовскэмрэ Стлашъу Мамырэ зы лъэгаплэм зэдьтетуулагъэх, зэхэцаклохэр тиспортыменхэм къафэгушулагъэх. Адыгэ Республиклэр щагъэсэгъэ калэхэр спортышном цэрги.

Александр Куликовский.

зэрэшшыхуухэрэ пащэхэм хагъэунэфыкыгъ.

Загъэхьазыры

Адыгэ Республиклэр кушхьэфэчье спортымкіэ икэлэцыкльягъыкэ спорт еджалэгээтийн къафэхуулагъэхэу Роман Руссо, Бэгтушъэ Муратэ, Жэнэлэ Рэмзэнэ, Лафышъэ Русльян, Лынэлэ Ибрахимэ спортыменхэр афэрэзэх, гъэзэтымки «Тхашуулгээлэгэсэу» араложы.

Урысыем ихэшыпкыгъэхэе командэ хэтхэу Анатолий Куликовскэмрэ Стлашъу Мамыр, нэмийкхэри зэлуклэгъухэм ахэлжээштых.

Тиреспубликэ ия 25-рэ ильэс фэгъэхыгъэ зэнэкьюкхъам кушхьэфэчье спортымкіэ Адыгейим икүүжихъэ зылжигуулагъэх, гъэзэшаклохэр тиспортыменхэм къафэгушулагъэх. Тиспортыменхэм гъэхъагъэу ашырэр республикэм имэфэкльягъэхы.

КІЭЛЭЦЫКЛУ ФУТБОЛЫР

Тагъэгушо

«Астрахань» Астрахань — «Зэкъошныгъ» Мыекуапэ — 2:3. Шынхъэум и 30-м Астрахань щизэдештагъэх.

2000-рэ ильэсүм къэхъуагъэ калэхэр Урысыем изэнэкьюкыу хэлажъэхээ, ялэгъухэм адэшлэх. Финальм и 1/4-м тренерэрэ Кобл Русльян зипэшэ мыекуопэ командэм 3:2-у зэлуклэгъур Астрахань къышихъыгъ. Ятлонэ-

ре ешэгэйр йоныгъом и 4-м тиреспубликэ истадионэу «Юностым» щыклоц ишэгэйр. Ешэгэйр ишэгэйр зэхэцаклохэр тиспортыменхэм къафэгушулагъэх. Тиспортыменхэм гъэхъагъэу ашырэр республикэм имэфэкльягъэхы.

Тиешлаклохэр гъэхъагъэ ашырэр афэтэло.

Нээлүүлбэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкыи къыдэзыгъэкырэр: Адыгэ Республиклэм лъэпкье Иофхэмкіэ, Икыи къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адярьиэ зэпхынгъэхэмкіэ ыкыи къэбаржъугъэм иамалхэмкіэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр: 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приимнэр: 52-16-79, редактор шхъялэм илээрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-шхъэдэгъыж зыхъыре секретарыр: 52-16-77. E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр: Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкіэ, телерадиокъэтынхэмкіэ ыкыи зэллыгъиэсикіэ амалхэмкіэ и Министрствэ и Темир-Кавказ чыпэхъягъэр: 52-16-77. ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр: ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкъэмкіи пчагъэр: 4041 Индексхэр 52161 52162 Зак. 504

Хэутыним узшыкльягъэнэу щыт ухьтэр Сыхьатыр 18.00 Зыщыхаутыгъэхэе ухьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шхъялэм Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм ишэгэйр зэхэцаклохэр тиспортыменхэм гъэхъагъэу ашырэр афэтэло. Хъурмэ Х. Х.